CONFERENCE BOOK

ICAFVP
2. ULUSLARARASI TARIM, GIDA, VETERİNER VE ECZACILIK BİLİMLERİ KONGRESİ
19- 21 Mayıs 2023
Belgrad

www.akademikongre.org

ICAFVP
2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES
May 19 - 21, 2023
Belgrade

ISBN: 978-625-6393-68-4

ACADEMY GLOBAL PUBLISHING HOUSE

ICAFVP
2ND INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES
MAY 19 - 21, 2023 – BELGRADE

Edited By
PROF. DR. ALİ BİLGİLİ

CONGRESS ORGANIZING BOARD
Head of Conferece: Prof. Dr. Ali BİLGİLİ
Head of Organizing Board: Assit. Prof. Dr. Gültekin Gürçay
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Naile BİLGİLİ
Organizing Committee Member:: Prof. Dr. Başak HANEDAN
Organizing Committee Member:: Prof. Dr. Raihan YUSOPH
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Hajar HUSEYNOVA
Organizing Committee Member: Prof. Dr. Hülya Çiçek KANBUR
Organizing Committee Member: Aynurə Əliyeva
Organizing Committee Member: Dr. Mehdi Meskini Heydarlou
Organizing Committee Member: Assoc. Prof. Dr. K. R. PADMA
Organizing Committee Member: Dr. Amaneh Manafidizaji

All rights of this book belong to Academy Global Publishing House
Without permission can't be duplicate or copied.
Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.
Academy Global–2022©

Issued: 05.06.2023
ISBN: 978-625-6393-68-4

ICAFVP 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON
AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES
May 19 - 21, 2023 - Belgrade

Bildiri Sunumları / Presentation Session – I

Meeting ID: 881 9370 7664 **Passcode: 192102523**

19 Mayıs/ 19 May 2023 /10:00-12:00 Time zone in Turkey (GMT+3)

Salon / Hall	Oturum Başkanı / Session Chair		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
Hall 1	Assoc. Professor Doctor, SANCAR BULUT	1	The Effect of Digital Technology on Carbon Efficiency of Dairy Farms in China	Chenyang Liu Cuixia Li
		2	ORGANIC CROP PRODUCTION IN TURKEY	Assoc. Professor Doctor, SANCAR BULUT
		3	SUSTAINABLE SOIL PRODUCTIVITY IN ORGANIC FARMING	Assoc. Professor Doctor, SANCAR BULUT
		4	GELENEKSEL ÜRETİM YAPAN ÇİFTÇİLERİN COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRETİME GEÇME EĞİLİMLERİ: KELKİT ŞEKER FASULYESİ ÖRNEĞİ	Dr. Öğretim Üyesi, NİLGÜN DOĞAN Prof. Dr. HAKAN ADANACIOĞLU
		5	COĞRAFİ İŞARET TESCİLLİ KELKİT KURU FASULYE ÜRETİMİ YAPAN ve YAPMAYAN ÇİFTÇİLERİN PAZARLAMA KANALLARI	Dr. Öğretim Üyesi, NİLGÜN DOĞAN Prof. Dr. HAKAN ADANACIOĞLU
		6	DEVELOPMENT OF LIFE ON EARTH	Salamova Emiliya Rəhim qızı
		7	HASAT SONRASI OKSALİK ASİT UYGULAMALARININ SOĞUKTA MUHAFAZA EDİLEN AYVALARDA KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	Dr. Sevil ÜNAL Zir. Müh. Büşra ATALIK Zir. Müh. Selda SAÇIKARA Zir. Müh. Sümeyye BÜYÜKEKEN Prof. Dr. Ferhan KÜÇÜKBASMACI SABIR
		8	SENSOR TEHCNOLOGIES FOR PRECISION VITICULTURE UNDER THE EFFECTS OF CLIMATE CHANGE	Agric.Eng. Büşra ASLAN Prof. Dr. Ali SABIR

TÜRKİYE'DE ORGANİK TARIM (BİTKİSEL ÜRETİM)

Doçent Doktor, SANCAR BULUT [1]
[1] Kayseri Üniversitesi, Safiye Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksek Okulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, 38280, Talas-Kayseri, Türkiye, - 0000-0002-6261-0256

ÖZET
Türkiye'de ilk resmi organik tarım hareketi 1992 yılında Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği'nin kurulmasıyla başlamıştır. Daha sonra, organik tarımla ilgili faaliyetler 2003 yılından itibaren Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü bünyesinde mevzuatı ile birlikte yürütülmektedir. Organik tarımsal faaliyetler 2004 yılında yürürlüğe giren 5262 sayılı "Organik Tarım Kanunu" ve 2006 yılından beri yürürlükte olan "Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Ayrıca, 18.08.2010 tarih ve 27676 sayılı "Organik Tarımının Esasları ve Uygulamasına İlişkin Yönetmelik" hükümlerince Organik Tarım Geçiş Süreci de organik tarıma dâhil edilmektedir. Her aşaması kontrollü ve sertifikalandırılan bir sistem olan organik tarım AB organik tarım mevzuatına uyum sağlayarak uluslararası standartlarda yürütülmektedir. 2021 yılı verileri doğrultusunda 38,748 kayıtlı üretici tarafından 216,863.10 ha üretim alanı, 24,334.03 ha doğadan toplama alanı ve 2,581.71 ha nadas alanı ile birlikte toplam 243,778.85 ha alanda üretim yapılmakta ve bu alanda toplam 1,101,236.97 ton bitkisel üretim yapılmaktadır. Bu verilere geçiş süreci ürünleri dâhil edilmemiştir.
Anahtar Kelimeler: Organik tarım, bitkisel üretim, Türkiye

ORGANIC CROP PRODUCTION IN TURKEY

ABSTRACT
The first official organic farming movement in Turkey started in 1992 with the establishment of the Ecological Agriculture Organization. Later, activities related to organic agriculture have been carried out under the Ministry of Food, Agriculture and Livestock, General Directorate of Plant Production since 2003, together with its legislation. Organic agricultural activities are carried out within the framework of the provisions of the "Organic Agriculture Law" numbered 5262, which entered into force in 2004, and the "Regulation on the Principles and Implementation of Organic Agriculture", which has been in effect since 2006. In addition, Organic Agriculture Transition Process is included in organic agriculture in accordance with the provisions of the "Regulation on the Principles and Implementation of Organic Agriculture" dated 18.08.2010 and numbered 27676. Organic agriculture, which is a controlled and certified system at every stage, is carried out at international standards by complying with the EU Organic Agriculture Legislation. In line with the data of 2021, production is carried out by 38,748 registered producers on a total area of 243,778.85 hectares, including 216,863.10 ha production area, 24,334.03 ha natural collection area and 2,581.71 ha fallow area, and a total of 1,101,236.97 tons of crop production is made in this area. Products transition period are not included in these data.

Keywords: Organic farming, plant production, Turkey

1. GİRİŞ

Organik tarım, ekolojik sistemde hatalı uygulamalar sonucu kaybolan doğal dengeyi yeniden kurmaya yönelik, insana ve çevreye dost üretim sistemlerini içermekte olup, esas olarak sentetik kimyasal tarım ilaçları, hormonlar ve mineral gübrelerin kullanımını yasaklayan, organik ve yeşil gübreleme, münavebe, toprağın muhafazası, bitkinin direncini artırma, doğal düşmanlardan faydalanma ve bu olanakların kapalı bir sistemde oluşturulmasını öneren, üretim miktarını ve ürün kalitesini artırmayı amaçlayan alternatif bir üretim şeklidir (Aksoy ve Altındişli 1999).

Organik tarım ülkemizde ilk olarak 1980'lerde AB ülkeleri olmak üzere gelişmiş ülkelerin artan organik tarım ürünü taleplerini karşılamak için gündeme gelmiştir. Ülkemizde toprak ve su kaynaklarının aşarı kirlenmemiş oluşu ve organik tarıma uygun ekolojilerin varlığı, sürekli artan dış talep ve iç pazarda da organik ürünlerin değerinin anlaşılmaya başlaması ülkemizde organik tarım gelişim göstermeye devam etmektedir. Bu gelişim ortaya konulurken organik ürün ticareti yaptığımız ülkelerin standartları dikkate alınarak değişiklikler yapılmıştır. İlk olarak Ege Bölgesi'nde başlayan üretim, zamanla farlı bölgelerde farklı ürünlere olan taleplerle ülkenin diğer bölgelerine de yayılmaya başlamıştır (Yaramışlı, 2020).

Başlangıçta organik ürün ithalatı yaptığımız ülkelerin ilgili mevzuatına uygun olarak yapılan üretim ve ihracata, 1991 yılından sonra Avrupa Konseyi yönetmeliği doğrultusunda devam edilmiştir. Avrupa Konseyi, 1991 yılında 2092/91 sayılı Konsey Tüzüğü'nü yayınlayarak, Avrupa Topluluğu (AT)'na organik ürün ihraç eden ülkelerin kendi ulusal mevzuatlarını çıkarmaları zorunluluğu getirmiştir. Daha sonra topluluğun adı Avrupa Birliği olmuştur. Avrupa Bitliği (AB) organik/ekolojik üretim konusunda temel oluşturan mevzuatlarında iki uluslararası metne referansta bulunmuştur. Bunların ilki, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ile birlikte hazırladığı Gıda Kodeksi (Codex Alimentarius) diğeri ise (IFOAM) Uluslararası Ekolojik Tarım Hareketleri Federasyonu'nun belirlediği ekolojik tarımın temel standartlarıdır (Anonimous, 2021).

Tüm bu gelişmeler doğrultusunda, Ülkemizde organik tarım hakkında ilk yönetmelik 1994 yılında yürürlüğe girmiş, AB mevzuatına uyum ve sektördeki gelişmelere paralel olarak 2010 yılında **"Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik"** adı altında yenilenmiştir. Son yönetmelikte de ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2018, 2019, 2020 yıllarında çeşitli değişiklikler yapılmış ve lüzum halinde değişiklik yapılmaya da devam edilecektir.

Organik bitkisel üretimin temel amacı toprak, su ve havayı kirletmeden bitki, hayvan, insan ve çevre sağlığını korumaktır. Bu amaca yönelik olarak ortaya çıkan organik tarım ve iyi tarım uygulamaları, günümüzde en yaygın sürdürülebilir tarım sistemleri olarak kabul edilmektedir (Aydın Eryılmaz ve ark., 2019). Türkiye'de organik tarımın güçlendirilmesi için öncelikle bu üretim sisteminde verimin çok düşük olduğuna yönelik algıların giderilmesi gerekmektedir. Nitekim incelenen birçok çalışmada, organik ve konvansiyonel üretimdeki verim farklılıklarının aşırı boyutlarda olmadığı görülmüştür. Hatta bazı ürünlerin organik üretiminden daha yüksek verim alındığı da kayıtlara alınmıştır. Bölge ekolojisine uygun ürünlerin dayanıklı çeşitlerinin seçilmesi, bilimsel yetiştirme tekniklerinin kullanılması, organik gübre çeşitlerinin artırılması, hastalık ve zararlılarla zamanında ve etkin biyolojik ve biyoteknik yöntemlerle mücadele edilmesi gibi önlemlerle organik üretimde verimin artırılacağının bilinmesi gerekmektedir (Tıraşcı ve ark. 2020; Boz ve Kılıç, 2021).

Organik tarımın Türkiye'de gelişim süreci içerisinde 1985 yılında sadece ihracata yönelik talepler doğrultusunda 8 ürün çeşidi ile başlamıştır. İlerleyen dönemlerde; 2002 yılında 150 ürün çeşidinde 12.428 üretici ile 89.827 hektarda (doğal toplama alanları dahil) 310.125 ton olarak gerçekleşen organik üretim miktarı 2020 yılında 235 ürün çeşidinde 52.590 üretici ile 382.665 hektar alanda (doğal toplama alanları dâhil) 1.631.943 ton'a ulaşmıştır. Son olarak 2021 yılında ise; 267 ürün çeşidinde 48.244 üretici ile 351.919 hektar alanda (doğal toplama

alanları dâhil) 1.590.086 ton üretime ulaşılmıştır (Ünal ve Aydın Can, 2018; Willer et al. 2022; Anonim, 2023).

Türkiye'de toplam tarımsal üretim alanı içerisinde organik tarım yapılan alan; 2020 yılı verilerine göre %1,6 seviyelerinde bir paya sahiptir. Dünya genelinde de 2019 yılı verilerine göre toplam tarım alanının %1,6'sında organik tarım yapılmaktadır (FAO, 2019). Avrupa Birliği ülkelerinde ise toplam tarım alanının %9,2'sinde organik tarım yapılmaktadır (FIBL, 2018). 2020 yılında organik hayvansal üretimde, büyükbaş hayvan sayısı 7.888 adet, küçükbaş hayvan sayısı 2.454 adet, kanatlı hayvan sayısı 1.120.000 adettir. 2021 yılında ise; büyükbaş hayvan sayısı 8.109 adet, küçükbaş hayvan sayısı 2.004 adet, kanatlı hayvan sayısı 801.000 adettir (Willer et al. 2022; Anonim, 2023).

Organik tarım, ilk bakışta çevre odaklı bir üretim sistemi gibi gözükse de günümüzde hem Dünyada ve Ülkemizde önemli bir ekonomik faaliyet haline dönüşmüştür. Günümüzde Dünya organik ürün pazarının hacmi 120,6 milyar Euro ya ulaşmıştır. Bu pazarda ülkemiz 182 milyon Euro ile yer almıştır (Willer et al. 2022). Ülke olarak organik pazardan bizde payımıza düşenden daha fazlasını almak durumundayız. Organik tarımın önemli bir sektör haline gelmesi, bu konuda yapılan çalışmaların sayısını da artırmıştır. Sağlıklı gıdaya erişim noktasında tüketicinin hem talebi hem bilinci artmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'de organik tarım mevzuatı, organik üretimle ilgili veriler, organik ürün ticareti, yürütülen örnek projeler, uygulanan eğitim faaliyetleri ve organik tarım kapsamında verilen devlet destekleri hakkında bilgiler verilmiştir.

2. MEVCUT YÖNETMELİĞİN YÜRÜTME VE İZLEME ORGANLARI

2.1. Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi (OTUYK); Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin oluşumu, görevleri çalışma usul ve esasları aşağıda belirtilmiştir (Anonim, 2010)."

a) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; Bitkisel Üretim Genel Müdürünün başkanlığında Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Hayvancılık Genel Müdürlüğü Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü temsilcileri, Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcileri, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, meslek kuruluşları, sivil toplum örgütleri, yetkilendirilmiş kuruluşların temsilcisi, üniversiteler ve özel sektör temsilcileri ile Komitenin toplantı gündemiyle ilgili görüşlerinin alınmasında yarar gördüğü kurum ve kuruluşların temsilcilerinden olmak üzere en az on kişiden oluşur."

b) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; organik tarımın uygulanması ve geliştirilmesi, desteklemeler ve teşvikler, tüketicinin bilinçlendirilmesi, organik ürünlerin yurt içi ve yurt dışında pazarlanması, uygulamalardaki aksaklıkların tespit edilmesi ve bu konudaki stratejilerin belirlenmesi, organik tarım konusunda proje önerilerinin belirlenmesi ve araştırma önceliklerinin tespit edilmesi hususunda çalışmaları yürütür.

c) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi tarafından gerek görülmesi halinde çalışma grupları oluşturulur.

ç) Olağan olarak yılda en az bir kez toplanır. Olağanüstü durumlarda sekretarya tarafından toplantıya çağrılır.

d) Kararlar, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır ve Komiteye tavsiye niteliğindedir.

e) Raportörlük ve sekretarya Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü İyi Tarım Uygulamaları ve Organik Tarım Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

f) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren 20 gün içinde toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Kararlar imzalandıktan sonra 30 gün içerisinde Komiteye iletilir. Komite, müteakip ilk toplantısında kararlarla ilgili değerlendirmeyi yapar.

2.2. Organik Tarım Komitesi (OTK); Organik Tarım Komitesinin kuruluş esasları, görevleri ve çalışma usul-esasları mevzuatta açıkça belirtilmiştir (Anonim, 2010).
Organik Tarım Komitesinin kuruluş esasları aşağıda belirtilmiştir.
1) Organik Tarım Komitesi; Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünden ilgili Genel Müdür Yardımcısı, ilgili Daire Başkanı ve ilgili Daire Başkanlığından üç üye, Hukuk Müşavirliğinden bir üye ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığından bir üye olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur.
2) Komite Müsteşar onayı ile oluşturulur. Komiteye Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünden ilgili Genel Müdür Yardımcısı veya ilgili Daire Başkanı başkanlık eder.
3) Komite, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlar üye tam sayısının çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.
Organik Tarım Komitesinin görevleri aşağıda sıralanmıştır;
1) Yetkilendirilecek kuruluşlara göstereceği kapsamlarda çalışma izni vermek, çalışma iznini uzatmak, askıya almak, iptal etmek ve/veya gerekli idari para cezasının uygulanması için karar almak,
2) Kontrolör veya sertifikerin organik tarım mevzuatına aykırı hareket etmeleri halinde yetkilerini iptal etmek için karar almak,
3) Müteşebbislere organik tarım mevzuatına aykırı hareket etmeleri halinde men kararı ve/veya gerekli idari para cezalarının uygulanması için karar almak.
Organik Tarım Komitesinin çalışma usul ve esasları aşağıda belirtilmiştir.
1) Komite Raportörlüğü ve sekretarya Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü İyi Tarım Uygulamaları ve Organik Tarım Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.
2) Komite, yılda en az iki kez toplanır.
3) Komite, üye tam sayısının en az yarıdan bir fazlası ile toplanır ve kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde Başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.
4) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren 30 gün içinde toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanarak Müsteşarlığın onayına sunulur ve onay tarihinden itibaren yürürlüğe girer."

2.3. Organik Tarım Birimleri (OTB) Organik tarım faaliyetlerinin denetiminin daha etkin yürütülmesi amacıyla Tarım İl Müdürlükleri bünyesinde, Organik Tarım Birimleri (OTB) oluşturulmuştur. İllerde hizmetlerin daha etkin yürütülebilmesi amacı ile taşra teşkilatlarında oluşturulan Organik Tarım Birimlerinin görev ve yetkilerini belirleyen 2016/09 SAYILI ORGANİK TARIM BİRİMLERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ GENELGESİ yürürlüğe girmiştir (Anonim, 2010).

3. ORGANİK TARIM BİLGİ SİSTEMİ (OTBİS)

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS) ile organik tarımsal faaliyetlerde oluşturulacak strateji, politika, istatistik ve desteklemelerde kullanılmak üzere, takip, kontrol ve izlenebilirliğin sağlanması bilgiye en hızlı, kolay ve güvenilir bir şekilde ulaşılması hedeflemektedir. Ayrıca organik ürün ihracatına ait verilerin sağlıklı bir şekilde elde edilebilmesi, AB hibe desteklemelerinden yararlanmak isteyen üreticiler için başvuruların değerlendirilmesinde referans sistem aracı olarak kullanılmasını sağlamaktır.
Bakanlığın Tarım Reformu Genel Müdürlüğü nezdinde yürütülmekte olan Tarım Bilgi Sistemi (TBS) yazılım çalışmaları kapsamında da OTBİS geliştirilip güncellenerek TBS' ye entegre edilmiştir. OTBİS, organik tarım faaliyetiyle ilgili il ve ülke bazlı istatistiki verilere ulaşmak, organik tarım faaliyetinde bulunan müteşebbisleri, müteşebbislerin bitkisel üretim faaliyetlerini ve hayvansal üretim faaliyetlerini kayıt altına almak (arazi/ürün bilgileri, üretim miktarları, sertifika bilgileri vb.) , organik tarımla ilgili gelişmeleri takip edip değişiklikleri kayıt altında

tutmak, Bakanlık tarafından yetkilendirilen kuruluşların faaliyetlerini kayıt altında tutmak ve izlemek amacıyla kullanılmakta olup e-Türkiye bilgi sistemleri içinde yer alan MERNİS ve VEDOP ile TBS içinde yer alan ÇKS, TÜRKVET, KKKS, AKS, OKS ve TÜKAS' la bağlantılı şekilde çalışmaktadır. Sistemler arasındaki bu entegrasyon bilginin bir örnekliğini ve güvenilirliğini sağlamaktadır. OTBİS' te gerçekleştirilen güncellemelerle birlikte Bakanlık tarafından yetkilendirilen kuruluşların yanı sıra organik tarım birimi personellerine de veri girişi imkânı sunulmuş olup organik tarım faaliyetine ilişkin yapılan tüm kontrollerin, kontrol raporlarının ve uygulanan yaptırımların kayıt altına alınması sağlanmıştır. Dolayısıyla bu sistemle izlenebilirlik de sağlanmaktadır. Desteklemeye ilişkin tüm iş ve işlemler de OTBİS kayıtları üzerinden gerçekleştirilmektedir (Anonim, 2023).

4. KONTROL VE SERTİFİKASYON

Bilindiği gibi organik tarım kontrollü ve sertifikaya bağlı bir üretim faaliyetidir. Ülkemizde organik tarım faaliyetlerinin kontrol ve sertifikasyon işlemleri, yönetmeliğin ilgili hükümleri uyarınca Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından yetki almış özel kuruluşlar tarafından yapılmaktadır (Anonim, 2010).

Türkiye'de kontrol ve sertifikasyon faaliyetinde bulunmak kuruluşlar Gıda tarım ve Hayvancılık Bakanlığına başvururlar. Bakanlık tarafından incelenen ve uygun bulunan kuruluşlara belirli bir süre için organik tarımı kontrol ve sertifikasyon izni verilir. Bu izni alan kontrol organları yönetmelikte yer alan hükümler çerçevesinde faaliyetlerini sürdürürler. Bu kuruluşlar bir yandan organik üretimin normlara uygun, her aşamasında kontrollü, kaliteli ve sertifikalandırılan ürünler olmasını sağlarken diğer yandan gerekli kimyasal, mikrobiyolojik ve her türlü analizi yerinden temin edilmiş numune ve örneklerde yapmak, sonuçlarını değerlendirerek uygunluğu halinde etiketlemek durumundadırlar (Anonim, 2010). Yürüttükleri tüm faaliyet Bakanlığımız adına olup, Bakanlığa karşı sorumludurlar. Bu kapsamda 2022 yılında geçerli yetkiye sahip kontrol sertifika kuruluşları Çizelge 1'de verilmiştir (Anonim, 2022).

Çizelge 1. Yetkili Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşları

1.	TR-OT-01 KİWA Belgelendirme Hizmetleri A.Ş.
2.	TR-OT-03 ECOCERT Sertifikasyon Ltd. Şti.
3.	TR-OT–04 ETKO Ekolojik Tarım Kontrol Organizasyonu Ltd.Şti.
4.	TR-OT–06 EKOTAR Ekolojik Tarım Ürünleri Üretim, Kontrol, Sertifika, San. ve Tic. Ltd. Şti.
5.	TR-OT–11 ORSER Kontrol Ve Sertifikasyon A.Ş.
6.	TR-OT–12 ANADOLU Ekolojik Ürünler Kontrol Ve Sertifikasyon Ltd.Şti.
7.	TR-OT–13 TURKGAP Tarım Uygulamaları Kontrol Ve Sert. Hiz. Ticaret Ltd. Şti.
8.	TR-OT–14 NİS SERT Uluslararası Sertifikasyon ve Denetim Hizmetleri Ltd. Şti.
9.	TR-OT–15 CCPB IMC Kontrol ve Sertifikasyon LTD. ŞTİ.
10.	TR-OT–18 EGETAR Kontrol Ve Sertifikasyon Hizmetleri Ltd. Şti.
11.	TR-OT–19 BİO.İNSPECTA Kontrol Sertifikasyon Ltd. Şti.
12.	TR-OT–22 Control Union Gözetim ve Belgelendirme Ltd. Şti.
13.	TR-OT–23 ECAS Sertifikasyon ve Uluslararası Denetim Ltd. Şti.
14.	TR-OT-25 BİOBEL Sertifikasyon Denetim Gözetim ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti
15.	TR-OT-26 TUSCERT Denetim Gözetim ve Belgelendirme Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi
16.	TR-OT-27 KAYOS Uluslararası Sertifikasyon ve Denetim Hizmetleri Ltd.Şti.
17.	TR-OT-28 BAŞAK Ekolojik Ürünler Kontrol ve Sertifikasyon Hizmetleri Tic.Ltd.Şti.
18.	TR-OT-29 CTR Uluslararası Belgelendirme ve Denetim Ltd.Şti.
19.	TR-OT-31 LİKYA Organik Uluslararası Organik Ürünler Kontrol ve Sert. Hiz. Ltd. Şti.
20.	TR-OT-35 CERES Kontrol ve Belgelendirme Hizmetleri Ltd. Şti.
21.	TR-OT-37 DE CONTROL Denetim ve Belgelendirme Ltd. Şti.

22.	TR-OT-38 MAGENTA Tarımsal Ürünler Gıda Kontrol Denetim ve Sert. Tasarım Tic. Ltd. Şti.
23.	TR-OT-41 LETIS BİOTEAM Kontrol ve Belgelendirme Limited Şirketi
24.	TR-OT-42 MET Ekolojik Kontrol ve Sertifikasyon Ltd. Şti.
25.	TR-OT-43 GENSA Teknoloji Kontrol ve Sertifikasyon Sa.Tic.Ltd.Şti.
26.	TR-OT-44 BIOMEL Kontrol Ve Sertifikasyon Ticaret Ltd.Şti.
27.	TR-OT-45 EKOINSPEKT Uluslararası Belg. Denet. Göz. Tek. Kon. ve Eğit. Hiz. Ltd. Şti.
28.	TR-OT-46 GAPCERT Belgelendirme ve Eğitim Hizmetleri Ltd.Şti.
29.	TR-OT-47 ECOGEN Denetim ve Sertifikasyon LTD.ŞTİ.
30.	TR-OT-48 TCERT Uluslararası Sertifikasyon ve Teknik Denetim Hiz. Tic.Ltd. Şti.
31.	TR-OT-50 TRB Uluslararası Belgelendirme Teknik Kontrol ve Gözetim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.
32.	TR-OT-51 BİOLAND Gözetim ve Kontrol Sertifikasyon A.Ş.
33.	TR-OT-52 USB Certification Denetim Gözetim ve Belgelendirme Hizmetleri A.Ş.
34.	TR-OT-53 ARYA Denetim Gözetim ve Belgelendirme Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.
35.	TR-OT-54 NATURSERT Gözetim Kontrol ve Sertifikasyon Hizmetleri Limited Şirketi
36.	TR-OT-55 VOLANTES Kontrol ve Sertifikasyon Limited Şirketi
37.	TR-OT-56 ECOTÜRK Kontrol ve Sertifikasyon Hizmetleri Limited Şirketi
38.	TR-OT-57 ECOSIR Kontrol ve Sertifikasyon Anonim Şirketi
39.	TR-OT-58 STS Kontrol ve Sertifikasyon Limited Şirketi
40.	TR-OT-59 ORTA ASYA Kontrol ve Sertifikasyon Anonim Şirketi
41.	TR-OT-60 MİTHRACERT Kontrol Ve Sertifikasyon Limited Şirketi
42.	TR-OT-61 IFC Global Sertifikasyon Muayene ve Eğitim Hizmetleri Anonim Şirketi
43.	TR-OT-62 Earthcare Kontrol ve Sertifikasyon Anonim Şti
44.	TR-OT-63 Lotus Global Organik Kontrol ve Sertifikasyon Hizmetleri Ltd. Şti.

Kaynak: Anonim, 2022.

5. MÜTEŞEBBİSİN ORGANİK TARIMA BAŞLAMASI

Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen ve faaliyet alanına göre Bakanlık ilgili kayıt sistemine kayıtlı olan müteşebbis, mevzuatta yer alan bilgi ve belgeler ile kontrol ve sertifikasyon kuruluşuna veya kontrol kuruluşuna başvururlar (Anonim, 2010). Müteşebbis organik tarım faaliyetini bireysel olarak yapabildiği gibi, üretici grubu ile de yapabilir. Bu durumda, müteşebbis üretici grubu adına kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu ile sözleşme yapar. Bu çerçevede üretici birliklerinin rolü ortaya çıkmaktadır. Bu amaca dönük olarak, üretimi talebe göre plânlamak, ürün kalitesini iyileştirmek, kendi mülkiyetine almamak kaydıyla pazara geçerli norm ve standartlara uygun ürün sevk etmek ve ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünü artırıcı tedbirler almak üzere tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında bir araya gelerek, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birlikleri kurmalarını sağlamak amacıyla 5200 sayılı Üretici Birlikleri Kanunu çıkarılmıştır. Kanun çerçevesinde, organik tarımla ilgili üretici birlikleri kurulmuştur (Anonim, 2004). Organik tarımın geleneksel tarımdan daha fazla sözleşmeli olarak yapılmasında yarar görülmektedir. Sözleşmeli tarım veya sözleşmeli çiftçilik tarımsal üretim yapan çiftçilerle bunların ürünlerini satın alacak özel ve tüzel kişiler arasında "sözleşmeye" dayalı üretim şeklini ifade etmektedir. Söz konusu bu hususları düzenlemek amacıyla 2008 tarihinde "Sözleşmeli Üretim İle İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" yayımlanmıştır (Anonim, 2008). Müteşebbisle sözleşme yapan, her Yetkilendirilmiş Kuruluş tarafından, gerekli hallerde başvurulması maksadıyla bir mahkeme yeri ibraz edilir. Bu mahal, müteşebbisin üretim bölgesi içinde olmalı ve müteşebbis ile Yetkilendirilmiş Kuruluş arasında yapılan sözleşmede belirtilmelidir.

6. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Türkiye'de ilk olarak 1994 yılında Mülga Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından "Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik" 18/12/1994 tarihli Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Sonraki yıllarda sektörde yaşanan gelişmelerle birlikte AB mevzuatlarındaki değişimlere uyum sağlamak üzere bahse konu yönetmelikte değişikliğe gidilerek, "Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" 11/07/2002 tarihli Resmi Gazete' de yayınlanmıştır. 2003 yılında ilgili Daire Başkanlığı kurulduktan sonra 5262 sayılı "Organik Tarım Kanunu" 03/12/2004 tarihli Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır. "Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" 10/06/2005 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Değişen AB mevzuatına uyum sağlamak amacıyla, 10 Haziran 2005 tarihli 25841 sayılı yönetmelik kaldırılarak yerine "***Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik***" 18 Ağustos 2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmi Gazete yayınlanan son yönetmelik çıkarılmıştır (Anonim, 2010). Yönetmeliğin amacı; ekolojik dengenin korunması, organik tarım faaliyetlerinin yürütülmesi, organik üretimin ve pazarlamanın düzenlenmesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Bu yönetmelikte de gerek AB gerekse ticaret yaptığımız diğer ülke mevzuatlarına uyum ve çeşitli uluslararası anlaşmalara bağlı olarak daha sonra çıkarılan yönetmeliklerle bir takım değişiklikler yapılmıştır (Resmi Gazete, 2011, sayı:28076; 2012, sayı:28384; 2013, sayı:28656; 2014, sayı:28914; 2015, sayı:29422; 2018, sayı:301297; 2019, sayı:30825; 2020. sayı:31112). Ülkemizde organik tarımla ilgili faaliyetler Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü İyi Tarım Uygulamaları ve Organik Tarım Daire Başkanlığı tarafından koordine ve kontrol edilmektedir.

Yönetmelik**,** her türlü bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi ile kullanılacak girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi veya temini, orman ve doğal alanlardan organik tarım ilkelerine uygun olarak ürün toplanması, organik ürünlerin işlenmesi, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması, taşınması, pazarlanması, kontrolü, sertifikalandırılması, denetimi ile cezai hükümlere ilişkin teknik ve idari hususları kapsamaktadır (Anonim, 2010).

7. ORGANİK ÜRETİM VERİLERİ

Organik tarım uygulamalarında ülkemiz için başlangıç olarak kabul edilen 1985 yılında sadece ihracata yönelik talepler doğrultusunda 8 ürüne yönelik yapılan üretim günümüzde 208 ürüne ulaşmıştır. Ülkemizde organik üretim yapan üretici sayısı, üretim miktarı, üretim alanları ve ürün çeşitliliği yıllar içinde artış göstermiştir (Anonim, 2021). İlgili veriler Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2. Genel Organik Tarımsal Üretim Verileri (Geçiş Süreci Dâhil)

Yıl	Ürün sayısı	Çiftçi sayısı	Yetiştiricilik yapılan alan(ha)	Doğal toplama alanı(ha)	Toplam üretim alanı(ha)	Üretim miktarı(ton)
2013	213	60.797	461.395	307.619	769.014	1.620.466
2014	208	71.472	491.977	350.239	842.216	1.642.235
2015	197	69.967	486.069	29.199	515.268	1.829.291
2016	225	67.878	489.671	34.106	523.778	2.473.600

2017	214	75.067	513.981	22.148	543.033	2.406.606
2018	213	79.563	540.000	86.885	626.885	2.371.612
2019	213	74.547	502.127	33.283	505.551	3.260.997
2020	235	52.590	353.783	28.882	382.665	1.631.943
2021	267	48.244	317.585	34.334	351.919	1.590.086

Kaynak: Anonim, 2021.

Organik tarım yapılan alanlar bölgeler bazında incelendiğinde 2014 yılı verilerine göre; Doğu Anadolu Bölgesi organik tarım yapılan alanlar içerisinde % 58,0 ile başta gelmektedir. Bu bölgeyi sırasıyla % 22,8 ile Ege Bölgesi, % 6,9 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi, % 4,1 ile İç Anadolu Bölgesi, % 4,9 ile Karadeniz Bölgesi, %1,8 ile Marmara Bölgesi ve % 1,5 ile Akdeniz Bölgesi izlemektedir. Çiftçi sayısı temel alındığında ise % 35,4 ile Doğu Anadolu Bölgesi ilk sırada yer almaktadır. Bu bölgeyi sırasıyla % 24,1 ile Karadeniz Bölgesi, % 29,2 ile Ege Bölgesi, % 4,3 ile İç Anadolu Bölgesi, % 3,4 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi,% 1,8 ile Marmara Bölgesi ve % 1,8 ile Akdeniz Bölgesi izlemektedir (Anonim, 2014). Çizelge 3 te bölgelere göre alan ve çiftçi yayışı dağılımı verilmiştir.

Çizelge 3. Bölgelere Göre Organik Tarım Alanları (%) (2014).

Bölgeler	Alan Oranı	Çiftçi Sayısı Oranı
Akdeniz	1,5	1,8
Doğu Anadolu	58,0	35,4
Ege	22,8	29,2
Güney Doğu Anadolu	6,9	3,4
İç Anadolu	4,1	4,3
Karadeniz	4,9	24,1
Marmara	1,8	1,8

Kaynak: Anonim, 2014.

Çizelge 4 te yıllar itibarıyla organik ve geçiş sürecindeki hayvan varlığı verilmiştir.

Çizelge 4. Organik Hayvansal Üretim Verileri (Geçiş Süreci Dâhil Değil)

Yıllar	Çiftçi sayısı	Hayvan sayısı	Et (ton)	Süt (ton)	Yumurta (adet)
2017	119	1.290.771	1.352	15.109	161.254.080
2018	148	1.268.443	1.688	12.884	174.675.362
2019	170	865.781	819	5.394	179.781.501
2020	108	1.101.270	756	21.801	182.991.927
2021	127	797.017	913	22.818	128.691.517

Kaynak: Anonim, 2021.

Ülkemizde organik arıcılık faaliyetleri de bulunmakta olup yıllar itibarıyla buna ait veriler Çizelge 5 te verilmiştir.

Çizelge 5. Organik Arıcılık Göstergeleri (Geçiş Süreci Dâhil Değil)

Yıllar	Çiftçi sayısı	Kovan Varlığı(Adet)	Üretim Miktarı *(ton)
2017	318	48.153	393
2018	334	51.742	495
2019	249	50.100	577
2020	387	70.385	1.028
2021	412	82.262	1.221

Kaynak: Anonim, 2021.

8. ORGANİK TARIMDA DIŞ TİCARET

İhracat ürünlerimiz konvansiyonel ihraç ürünlerinde de olduğu gibi geleneksel ürünlerimiz olup, 2014 yılı verilerine göre başta incir ve incir ürünleri, fındık ve fındık ürünleri, kuru üzüm, kayısı ve kayısı ürünleri, meyveler ve meyve ürünleri, pamuk ve tekstil ürünleri, antepfıstığı ve mercimek ürünleri yer almaktadır. İhracat yaptığımız ülke sayısı 2014 yılında 18 civarında olup, Avrupa Topluluğu ülkeleri en önemli ihracat yaptığımız ülkeler konumundadır. Avrupa Topluluğu ülkeleri dışında ABD, Japonya, Avusturalya diğer ihracat yaptığımız ülkeler arasında yer almakta ve bu ülkelere o dönemde 15.553 ton ürün ticareti yapılmıştır. Türkiye'de organik tarım ihraç değerleri ile ilgili olarak 1998 yılında 19.370.599 $ olan organik tarım ürünleri ihracatı, 2014 yılında 78.779.537 $ seviyelerinde gerçekleşmiştir. İhraç edilen ürünlerin birim fiyatları yıllar itibariyle önemli bir artış göstermiştir (Anonim, 2014). Organik ürünlere özgü bir Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) numarası bulunmaması ve bazı organik ürünlerin kayda girmediği bu nedenle de konvansiyonel ürün olarak değerlendirilmesi nedeniyle ihracat verilerinin olduğundan daha düşük kaydedilme olasılığı vardır.

9. ÖRNEK PROJELER

Organik tarıma ilginin artırılması, yaygınlaştırılması ve AB mevzuatı ile uyumun sağlanması amacıyla kamu eliyle bazı projeler geliştirilmiş ve uygulanmaktadır. Bu projeler;

1) Gökçeada ve Bozcaada ilçelerinde mevcut doğal kaynakların en iyi şekilde değerlendirilerek tarımsal üretimin arttırılması, adalarda iskân edilmiş ve iskan edilecek çiftçi ailelerinin gelir düzeylerini yükselterek faal ve yerleşik bir nüfusun oluşturulması amacıyla yürütülen Gökçeada-Bozcaada Tarımsal Kalkınma ve İskan Projesi,

2) Bakanlığın toprak ve su kaynakları ile havayı kirletmeden, bitki, hayvan ve insan sağlığını azami derecede koruyarak organik ürünlerin üretimini artırıp tüm gelir gruplarının tüketebileceği kaliteli organik tarımsal üretimi ve gıdayı sağlamak amacıyla Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi,

Türkiye'de organik tarımın yaygınlaştırılması tüm gelir gruplarının tüketebileceği organik ürünlerin üretiminin desteklenmesi, izlenebilirliğin tesis edilmesi, etkin kontrol ve sertifikasyon sisteminin işletilmesi, organik ürün konusunda tüketici bilincinin artırılması amacıyla Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının organik tarımı yaygınlaştırmak amacıyla yaptığı son proje ise 2022A02-184447 proje numaralı organik tarımın yaygınlaştırılması ve kontrolü projesi faaliyet geçirilmiştir. Proje için 2022 yılında 8.000.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde 2022 yılı içerisinde 56 İl Müdürlüğü ve 5 Araştırma Enstitüsü ile yürütülmektedir. Proje kapsamında; eğitim, yayım, demonstrasyon, piyasa kontrolü ve numune alma faaliyetleri yapılmaktadır (Anonim, 2022).

10. ORGANİK TARIM HİZMET İÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü ve Eğitim Yayım ve Yayınlar Daire Başkanlığı işbirliği ile İl Müdürlüklerinde Organik Tarım Biriminde görevli ve görev alacak personelimize eğitim düzenlenmektedir. 2003-2015 yılları arasında 3.503 personel eğitilmiştir. Bakanlık İl Müdürlüğü'nde oluşturulan Organik Tarım Birimi illerinde organik tarımın yaygınlaştırılması amacıyla 2004-2015 yılları arasında 4.820 eğitim çalışmasında 104.193 çiftçiye organik tarım konusunda eğitim yapmıştır (Anonim, 2015).

11. ORGANİK TARIM KONTROLÖR EĞİTİMLERİ

Kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarının kontrolör ihtiyacını karşılamak amacıyla TSE ile yapılan protokol çerçevesinde **ISO 17024** Personel Belgelendirme Standartlarında Organik Tarım Kontrolörü eğitimi düzenlenmektedir. Bu kapsamda Tarım ve Orman Bakanlığının 2022 yılı içerisinde yapılan eğitim takvimi aşağıda Çizelge 6'da sunulmuştur.

Çizelge 6. 2022 Yılında Planlanan Organik Tarım Eğitimleri

Eğitim Adı	Eğitim Yeri	Eğitim Tarihi
Organik Tarım Kontrolör Eğitimi	Ankara	21 Şubat - 4 Mart 2022
Organik Tarım Kontrolör Eğitimi	Ankara	3 - 14 Ekim 2022
Organik Tarım Güncelleme Eğitimi	Ankara	22 Nisan 2022
Organik Tarım Güncelleme Eğitimi	Ankara	8 Eylül 2022

Kaynak: Anonim, 2022.

12. ORGANİK TARIM DESTEKLERİ

Organik tarım, toprak koruma, tarımda sürdürülebilirlik, insan ve hayvan sağlığı ve biyo-çeşitlilik açısından önem arz etmektedir. Ayrıca organik tarım, dış satımda sağlayacağı katkı açısından da önemli bir potansiyele sahiptir. Geleneksel tarımsal üretime göre organik tarım, gerek üretim süreci gerekse kontrol ve sertifikasyon faaliyetleri itibariyle maliyeti daha yüksek bir üretim şekli olduğundan, amaçları da dikkate alınarak desteklenmesi gerekli bir alt sektör olarak ortaya çıkmaktadır. Yine organik tarımda kullanılan girdilerin fiyatları geleneksel üretimde kullanılan girdilerin fiyatlarına göre daha yüksektir. Organik tarım maliyetleri kontrol ve sertifikasyon maliyetlerinde dolayı da yükselmektedir. Organik ürünlerin taşıma, ambalaj ve depolanma işlemleri de daha fazla titizlik ve maliyet gerektirmektedir. Bu açıdan, organik tarım desteklenmesi öncelikli alanlardan birisidir.

Organik Tarım Destekleri Mevzuatı kapsamında;

1. 11.11.2021 tarih ve 31656 sayılı Resmi Gazete' de yayımalanan"10.11.2021 tarihli ve 4760 karar nolu Cumhurbaşkanı Kararı"
2. 08.12.2021 tarih ve 31683 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Bitkisel Üretime Destekleme Yapılmasına Dair Tebliğ(Tebliğ No:2021/40)
3. 2021 Üretim Yılı Bitkisel Üretim Destekleme Uygulamaları Talimatı (2021/11)
4. 30.12.2021 tarih ve 31705 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Organik Arıcılık Yapan Yetiştiricilerin Desteklenmesine Dair Tebliğ(Tebliğ No:2021/53)
5. 03.01.2020 tarih ve 30997 sayılı Resmi gazetede yayımlanan "T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Karar(Karar Sayısı:2015)"
6. 25.04.2020 tarih ve 31079 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım Ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2020/4)"olmak üzere 6 farklı

mevzuata göre destekleme yapılmaktadır. Kanun çerçevesinde oluşturulan 2022 yılına ait organik tarım destekleri Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7. Organik Tarım Destekleri Birim Fiyatları 2022 (Bitkisel Üretim ve Arıcılık)

Sıra No	Organik Tarım Desteği	Ürün Sertifikası Tipi	(TL/da)
1	1.Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	100
		Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	50
2	2. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	40
		Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	20
3	3. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası(Bireysel)	10
		Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	5
Sıra No	Organik Hayvancılık Desteği		(TL/Kovan)
1	Arılı kovan		15

Kaynak: Anonim, 2022.

Organik Tarım desteği almak için üreticiler şu koşulları yerine getirmelidirler;
-Bitkisel üretimde 2020 yılı üretimleri için Çiftçi Kayıt Sistemine ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı olarak organik tarım faaliyeti yapmış Geçiş-2, Geçiş-3 ve organik statüde yer alan tarım arazilerindeki ürettiği ürüne ürün sertifikası düzenlenmiş çiftçilere destekleme ödemesi yapılır.
-Organik Arıcılıkta 2020 yılı için, Arıcılık Kayıt Sistemi ve Organik Tarım Bilgi Sistemine ve ilgili kayıt sistemlerine kayıtlı olarak organik statüde bulunan kovanlar için organik arıcılık yapan çiftçilere destekleme ödemesi yapılır.

Organik Tarım Yapan Üreticilere Faiz İndirimli Tarımsal Krediler;
Organik üretimi teşvik etmek amacıyla T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı" ve uygulama tebliği ile organik tarımsal ürünler ve girdi üreten müteşebbislere cari faiz oranından % 60 indirimli yatırım işletme kredisi sağlanmaktadır.

Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması (ÇATAK) Desteği;
Ayrıca; Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması (ÇATAK) programını tercih eden üreticilerin desteklenmesine ilişkin 2008/14268 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde çevre dostu tarım teknikleri ve kültürel uygulamalara 135 YTL/da ödeme yapılmaktadır.

13. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇLAR

Organik tarım; çevre, bitki, hayvan ve insan sağlığını azami derecede koruyan, her metrekaresi kayıtlı, sistemi oturmuş, ülke içi ve dışında ticari yanlışa meydan vermeyen, üreticiye daha çok kazandıran, ülkemiz eko-turizminin gelişimini sağlayan bir sistemdir. Tüm gelir gruplarının tüketebileceği sağlıklı bir organik tarımsal ürün ve sürdürülebilir tarımı sağlamak ve tüketicilerin sağlıklı gıdaya ulaşma yollarını temin etmeyi amaçlamaktadır.
Bu amaç doğrultusunda;

- Organik tarımda girdi temin edilmesi önemli sorunların başında gelmektedir. Bu nedenle üretiminde dış kaynaklı girdi kullanımı, üretim maliyetlerini arttırdığından organik ürünlerin fiyatını düşürebilmek için yerli girdi kullanılmalıdır.

- Organik gübre kaynağı olarak bol miktarda çiftlik gübresi elde etmek için hayvancılığımızın gelişmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. Bu noktada otlakıye olarak kullanılan mera alanlarının korunması ayrıca önem arz etmektedir.
- Geleneksel ürünlerle fiyat rekabeti olmaması adına organik ürün pazarlarının sayısı artırılmalıdır. Organik tarım alanındaki araştırma faaliyetleri desteklenmeli ve kişiler organik tarım konusunda özendirilmelidir.
- Organik tarım ve organik ürün bilincini arttırmak için tanıtım ve eğitim faaliyetleri yapılmalıdır.
- Organik tarım üreticilerinin maliyetlerini düşürmek ve onları teşvik etmek amacıyla, toprak analizi, sertifikasyon ücretleri konularında da destekleme yapılmalıdır.

Sonuçta organik tarımın gelişmesi, üretim alanı ve ürün miktarının artırılması için toplum bilinci artırılmalıdır. Aksi takdirde dünya organik tarım pazarından ticarette payımıza düşen pasta dilimini artırma şansımız mümkün olmayacaktır.

KAYNAKÇA

Aksoy, U., Altındişli A. *Dünya'da ve Türkiye'de ekolojik tarım ürünleri üretimi, ihracatı ve geliştirme olanakları*. İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 1990-70, 123 s, İstanbul, 1999.

Anonim, 2004. *Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi*, Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu, Ankara, 2004. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5200.pdf (Erişim Tarihi: 31.03.2023)

Anonim, 2008. Tarım ve Köyişleri Bakanlığından: Sözleşmeli Üretim İle İlgili Usûl ve Esaslar, Ankara, 2008. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080426-5.htm (Erişim Tarihi: 01.04.2023)

Anonim, 2010. *Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete.* Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik. 18 Ağustos 2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmi Gazete, Ankara, 2010. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/08/20100818-4.htm (Erişim Tarihi: 31.03.2023)

Anonim, 2014. *Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü*, Organik Tarım Verileri (il müdürlükleri faaliyet raporlarından derlenmiştir), Ankara, 2014.

Anonim, 2015. *Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü*, Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS) Eğitimi, Ankara, 2015. https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/Haber/256/Organik-Tarim-Bilgi-Sistemi-_otbis_-Egitimi (Erişim tarihi: 31.03.2023)

Anonim, 2021. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), Organik Tarım İstatistikleri, Ankara, 2021. https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler, (Erişim tarihi: 04.12.2021).

Anonim, 2022. *Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü*, İyi Tarım Uygulamaları ve Organik Tarım Daire Başkanlığı, Ankara, 2014. https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Yetkili-Kuruluslar-KSK (Erişim Tarihi: 31.03.2023)

Anonim, 2023. *Çevresel Göstergeler (Organik Tarım Alanları ve Üretim Miktarları)*. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği, Ankara, 2023. https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/organik-tarim-alanlari-ve-uretim-miktarlari-i-85837

Anonymous, 2021. *The Principles of Organic Agriculture*. (https://www.ifoam.bio/why-organic/shaping-agriculture/four-principles-organic), (Erişim tarihi: 31.03.2023).

Aydın Eryılmaz, G., Kılıç, O. ve Boz, İ. *Türkiye'de Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamalarının Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından*

Değerlendirilmesi. Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences, 29 (2):352-361, 2019.

Boz, İ., Kılıç, O. *Türkiye'de Organik Tarımın Gelişmesi İçin Alınması Gereken Önlemler*. Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi, 8(3): 390-400, 2021.

FAO, 2019. FAO Production Yearbook. Food and Agriculture Organization of United Nations, Rome. https://www.organic-world.net/yearbook/yearbook-2018.html

FIBL, 2018. The World of Organic Agrıculture 2018. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL). https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1076-organic-world-2018-low.pdf

Tıraşcı, S., Erdoğan, Ü. ve Aksakalı, V. *Organic Agriculture in Turkey*. Türk Tarım - Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 8(11): 2348-2354, 2020.

Tıraşcı, S., Erdoğan, Ümmügülsüm, & Aksakal, V. Organic Agriculture in Turkey. Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology, 8(11), 2348–2354, 2020. https://doi.org/10.24925/turjaf.v8i11.2348-2354.3505

Ünal, M., Aydın Can, B. *Türkiye Organik Bitkisel Üretim Verileri ve Değerlendirilmesi*. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 11(1): 41-48, 2018.

Willer, H., Travnicek, J., Meier, C., and Schlatter, B. The World of Organic Agriculture Statistics and Emerging Trends 2022. Research Institute of Organic Agriculture FiBL, IFOAM – Organics International, 341 pp, 2022.

Yaramışlı, Y. 2020. *Türkiye'de Organik Tarımın Zamansal ve Mekânsal Gelişimi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 149 s, İstanbul, 2020.